

Vízgazdálkodási- és Vízépítési Szakmai Tagozat

Törzsanyag címe:

01 Ökológiai szempontok a vízépítési feladatok megoldásainál

anyag jellege: 21-VVT

Időtartam: 6x45 x 45 perc

elfogadó tagozatok:
21-VVT

Törzsanyag előadók:

Pannonhalmi Miklós	szakértő
Németh József	igazgató
Déri Lajos	
Dunai Ferenc	szakértő
Nagy Tamás	osztályvezető

Törzsanyag röviden:

1. Halátjárók tervezése, üzemeltetése és ellenőrzése (2*45 perc)
2. Folyógazdálkodás ökológiai szempontjai. (2*45 perc)
3. Beruházások megvalósítása- tervezői szemmel (2*45 perc)

Törzsanyag vázlat:

részletek a mellékletben

1. Halátjárók tervezése, üzemeltetése és ellenőrzése (2*45 perc)

- Víz Keretirányelv
- Hidrobiológiai alapok
- Vízi szervezetek vándorlása
- A halátjárók tervezésének általános követelményei
- Természetközeli halátjárók
- Művi halátjárók
- Átereszek, mérőműtárgyak
- Mérő megfigyelő rendszerek

2. Folyógazdálkodás ökológiai szempontjai. (2*45 perc)

- Élőhely rehabilitáció
- Kistérségi élőhely javító beavatkozások
- Természetes építőanyagok
- Rézsű- és partbiztosítás
- Kedvezőtlen morfológiai folyamatok csökkentése
- Özönfajok, neofiták

3. Beruházások megvalósítása- tervezői szemmel (2*45 perc)

- Projektmenedzsment alapok
  - EU-s projektek
  - kohéziós politika
  - operatív programok intézményrendszere
- Támogatások felhasználási rendje
  - 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
- EU-s projektek felépítése
  - támogatási kérelem benyújtása
  - támogatási szerződés megkötése
  - projekt előkészítés
  - projekt megvalósítás
  - elszámolás
  - projektzárás
- FIDIC – tervezési szemszögből
  - piros vs. sárga
  - kockázat és felelőssége kérdései
  - pótmunka vs. többletmunka
- Tervező feladatai a projektekben

- terv fázisok és azok egymásra épülése
  - rész kapcsolódása az egészhez
  - hol vannak a határok, vannak-e határok
  - összhang és változtatás
  - tapasztalatok
-
- Szolgáltatások beszerzése – FIDIC fehér könyv
  - előtervezés és tervezés
  - Minőség alapú kiválasztás (QBS)
  - Minőség és ár alapú kiválasztás (QCBS)

Részletes továbbképzési program

1. Halátjárók tervezése, üzemeltetése és ellenőrzése (2*45 perc)

Európában és Magyarországon a vízpolitikát átfogóan az ún. Víz Keretirányelv (az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról; rövidítve: VKI) szabályozza. A paradigmaváltást igénylő irányelvet Magyarország jogrendszerében és a Nemzeti Vízstratégiájában jelenítette meg. A Víz Keretirányelv általános környezeti célkitűzése felszíni vizeink jó ökológiai és kémia állapotba hozása, a vízzel kapcsolatos élőhelyek védelme, javítása. Vízfolyásaink döntő többsége nem éri el a kívánatos állapotot, illetve potenciált, elsősorban a hidromorfológiai beavatkozások hatásai miatt. Az intézkedési programokban előkelő helyet foglal el a hosszirányú átjárhatóság helyreállítása és a hidromorfológiai viszonyok javítása, a jó ökológiai állapot, illetve potenciál elérése.

Magyarországon már több, különböző típusú és hatékonyságú halátjáró létesült annak ellenére, hogy a halátjárók tervezéséhez, üzemeltetéséhez és vizsgálatához az utóbbi évekig nem állt rendelkezésre egységes hazai halbiológiai és műszaki szakértői ismeretanyag. A továbbképzés célja e hiányosság megszüntetése, a vonatkozó természettudományi és műszaki ismeretek egységes szerkezetbe foglalásával, az egyértelmű szaknyelvi szókincs (nómenklatúra) kialakításával a halátjárók tervezési és üzemeltetési munkáinak elősegítése.

2. Folyógazdálkodás ökológiai szempontjai. (2*45 perc)

A területi vízgazdálkodás több szakmailag sajátos szakterületet fed le (vízkárelhárítás, úgymint árvízmentesítés és -védekezés, síkvidéki vízrendezés, belvízvédekezés, dombvidéki vízrendezés; mezőgazdasági vízgazdálkodás; térségi vízsztosztás, folyógazdálkodás, vízi utak, vízenergia-hasznosítás).

A folyószabályozás klasszikus szerepe a víz, a hordalék és a jég kártétel nélküli levezetése, valamint a hajóút, a partvédelem, a mellék- és holtágak kezelése. A szabályozáson túllépő folyógazdálkodás, mint új szemléletű szakterület, a folyót a jó ökológiai állapot előtérbe helyezésével, a természeti adottságainak figyelembevételével, a fenntartható fejlődést biztosítva vizsgálja.

A szabályozáson túllépő folyógazdálkodás elvi-módszertani háttere az elmúlt évtizedekben látványosan fejlődött, így kiemelendő, hogy hazánkban is elsődleges cél a folyóvizek természetes állapotának védelme. A zöld- és kékfolyosó-konceptciók a szükséges természeti területet, a vándorlási útvonal folyamatosságát, a vízi élőlények vándorlásához szükséges hossz- és keresztirányú átjárhatóságot biztosíthatják. A hullámtéri holtágak időszakos vagy állandó átöblítésének biztosítása ugyancsak növeli a folyó menti élőhelyek sokszínűségét. A folyógazdálkodás része és eszközrendszerének területe a nagyvízi mederkezelési tervek megvalósítása, a rekreáció feltételeinek megteremtése is.

A hazai tervezési gyakorlat nem követi az integrált vízgazdálkodási tervezés által is megkövetelt összehangoltságot, folyógazdálkodási módszertant.

3. Beruházások megvalósítása- tervezői szemmel (2*45 perc)

A beruházás fogalma alatt termelőeszköz előállítását vagy vásárlását értjük, de tágabb értelemben beruházásnak számít a szellemi tőke „előállítása”, tehát az oktatás is. Az oktatás keretében az alapok mellett bemutatásra kerülnek az uniós projektek felépítése, a támogatások rendje, a tervező feladatai és a szolgáltatások beszerzésének folyamata.

- Projektmenedzsment alapok
  - EU-s projektek
  - kohéziós politika
  - operatív programok intézményrendszere

- Támogatások felhasználási rendje
  - 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről

- EU-s projektek felépítése
  - támogatási kérelem benyújtása
  - támogatási szerződés megkötése
  - projekt előkészítés
  - projekt megvalósítás
  - elszámolás
  - projektzárás

- FIDIC – tervezési szemszögből
  - piros vs. sárga
  - kockázat és felelőssége kérdései
  - pótmunka vs. többletmunka

- Tervező feladatai a projekteken
  - terv fázisok és azok egymásra épülése
  - rész kapcsolódása az egészhez
  - hol vannak a határok, vannak-e határok
  - összhang és változtatás
  - tapasztalatok

- Szolgáltatások beszerzése – FIDIC fehér könyv
  - előtervezés és tervezés
  - Minőség alapú kiválasztás (QBS)
  - Minőség és ár alapú kiválasztás (QCBS)